

ISSN 2544-591X

MONITOR JAPOŃSKI

GRUDZIEŃ 2018

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność tego kraju w regionie Europy Środkowej i w Unii Europejskiej.

Materiał opracował dr Marcin Socha – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR JAPOŃSKI

GRUDZIEŃ 2018

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

1 grudnia: premier Abe ponownie zabiega o zniesienie chińskich ograniczeń importowych nałożonych po awarii elektrowni Fukushima I.

Podczas szczytu G20 premier Abe Shinzō ponownie poprosił przewodniczącego Xi Jinpinga o zniesienie zakazu importu produktów spożywczych, nałożonego na 10 japońskich prefektur po katastrofie elektrowni Fukushima I. Jak na razie władze w Pekinie zezwoliły na import ryżu z prefektury Nigata. Podobny zakaz obowiązuje również w Korei Południowej, Singapurze i na Tajwanie. Japoński przywódca zaproponował ponowne otwarcie rozmów dotyczących wspólnego wydobycia gazu na Morzu Wschodniochińskim.

1 grudnia: Ministerstwo Obrony przygotowuje Siły Samoobrony do przeprowadzania cyberataków. Japońskie MO przedstawiło koncepcję wzmocnienia specjalnej grupy Sił Samoobrony zajmującej się cyberbezpieczeństwem. Jednostka ma otrzymać większe finansowanie oraz zostać wyposażona w możliwości organizowania prewencyjnych ataków na wrogie ośrodki hakerskie. W ramach zaprezentowanej strategii Siły Samoobrony będą rozwijać cyberbezpieczeństwo w oparciu o współpracę z innymi krajami oraz rozwój technologiczny w tym prowadzenie badań nad sztuczną inteligencją.

2 grudnia: premier Abe rozmawiał z premier Theresą May o Brexicie i TPP. W kulisach szczytu G20 premier Abe spotkał się z premier Theresą May. Japoński przywódca z zadowoleniem przyjął informację o zainteresowaniu Wielkiej Brytanii wejściem do Partnerstwa Transpacyficznego. Rząd w Londynie jest gotowy do

POGORSZENIE RELACJI JAPOŃSKO-KOREAŃSKICH

Najważniejsze wydarzenia minionego miesiąca koncentrują się wokół dalszego wzrostu napięcia w relacjach pomiędzy Tokio a Seulem. Na skutek niewyjaśnionego incydentu na Morzu Japońskim doszło do otwarcia nowego sporu na poziomie Ministrów Obrony. Warto również zwrócić uwagę na wystąpienie Japonii z Międzynarodowej Komisji Wielorybnictwa.

rozpoczęcia rozmów dotyczących potencjalnego przystąpienia do inicjatywy. Premier Abe apelował o zachowanie przejrzystości i stabilności procesu opuszczenia Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię. Brytyjska premier zapewniła, że wyjście z UE nie spowoduje problemów dla japońskich firm działających na Wyspach Brytyjskich. Przywódcy potwierdzili również gotowość do nawiązania ściślejszej współpracy w regionie Indo-Pacyfiku w celu zrównoważenia rosnącej pozycji Chin.

3 grudnia: Japonia i Rosja wyznaczyły reprezentantów w negocjacjach dotyczących Kuryli Południowych. Podczas szczytu G20 doszło do spotkania prezydenta Władimira Putina z premierem Abe Shinzō. Przywódcy wyznaczyli reprezentantów odpowiedzialnych za prowadzenie dialogu dotyczącego spornych terytoriów. Po stronie Japonii negocjacje będzie przewodził minister spraw zagranicznych Kōno Tarō. Zgodnie z zapowiedziami specjalnym reprezentantem ds. negocjacji został wiceminister spraw zagranicznych Mori Takeo. Stronę rosyjską oprócz ministra Siergieja Ławrowa będzie reprezentował wiceminister spraw zagranicznych Igor Morgułow. Rozmowy mają opierać się na wspólnej deklaracji z 1956 roku zakładającej zwrócenie Japonii dwóch z czterech spornych wysp.

6 grudnia: Sąd Najwyższy odrzucił pozew o wstrzymanie prac związanych z przeniesieniem bazy wojskowej na Okinawie. Japoński Sąd Najwyższy odrzucił petycję władz prefektury Okinawa mającą zablokować prace nad przeniesieniem amerykańskiej bazy wojskowej. Władze lokalne motywowały swoją petycję zagrożeniem dla rafy w pobliżu miasta Nago, gdzie powstaje nowa baza.

7 grudnia: Japonia wyśle siły powietrzne na wyspy położone na Pacyfiku. W celu zrównoważenia rosnącej pozycji Chin japoński rząd ma zamiar wysłać samoloty powietrznych Sił Samoobrony do państw wyspiarskich, położonych na Pacyfiku w celu zacieśnienia relacji dwustronnych. Zaangażowanie Sił Samoobrony jest częścią „Strategii Wolnego i Otwartego Indo-Pacyfiku” promowanej przez premiera Abe. Samolot transportowy ma zawitać na Wyspy Marshalla w drodze do Arizony, gdzie Siły Samoobrony wezmą udział we wspólnych ćwiczeniach powietrznych. Samolot ma dostarczyć wózki inwalidzkie oraz sprzęt sportowy w ramach wsparcia dla państw położonych na Pacyfiku. Po raz pierwszy Siły Samoobrony zostały wykorzystane w celu rozwijania wymiany kulturowej.

8 grudnia: przyjęcie uchwały o nowych wizach pracowniczych. Japońska izba wyższa parlamentu przegłosowała projekt ustawy rewidującej prawo imigracyjne. Nowa uchwała zakłada utworzenie nowych wiz, dzięki którym do Japonii w ciągu pięciu lat będzie mogło przyjechać ponad 340 000 zagranicznych pracowników. Ustawa ma wejść w życie w dniu 1 kwietnia 2019 roku.

11 grudnia: premier Abe nie wysłał listu gratulacyjnego z okazji spotkania japońskich i koreańskich grup parlamentarnych. Pogorszenie relacji Japonii z Koreą Południową odbiło się również na dialogu parlamentarnym. Premier Abe nie wysłał listu gratulacyjnego z okazji odbywającego się w grudniu wspólnego zgromadzenia parlamentarzystów z Japonii i Korei Południowej. Premier nie przekazał również przewodniczącemu japońskiej delegacji listu dla prezydenta Korei Południowej Moona Jae-ina. W 41. zgromadzeniu weźmie udział 30 japońskich parlamentarzystów.

12 grudnia: japońskie MSZ nie komentuje negocjacji dotyczących Terytoriów Północnych. Od początku grudnia minister spraw zagranicznych Kōno Tarō podczas konferencji prasowych nie udzielił odpowiedzi na żadne z pytań dotyczących Kuryli Południowych. Ministerstwo uzasadnia ciszę obawami przed zaburzeniem atmosfery negocjacyjnej. Milczenie japońskiej administracji zostało skrytykowane przez przedstawicieli mediów i partii opozycyjnych. W odpowiedzi na krytykę minister Kōno przeprosił dziennikarzy. Resort nadal nie komentuje negocjacji terytorialnych z Rosją.

12 grudnia: Korea Płd. i Japonia rozmawiają na temat wyroków dla japońskich firm. Szefowie MSZ obu krajów odbyli konsultacje telefoniczne dotyczące pogorszenia relacji w wyniku wyroków sądowych, nakazujących japońskim firmom wypłacenie odszkodowań dla osób zmuszanych do pracy w czasie japońskich rządów kolonialnych. Minister Korei Południowej Kang Kyung-wha apeluje o ostrożną odpowiedź ze strony Tokio. Japonia traktuje wyroki koreańskich sądów jako pogwałcenie prawa międzynarodowego. Kwestia zadośćuczynienia za pracę przymusową została uregulowana w traktacie o ustanowieniu stosunków dyplomatycznych podpisanym w roku 1965. Prawnicy reprezentujący ofiary podjęli działania zmierzające do zajęcia aktywów firm Nippon Steel & Sumitomo Metal. W celu uniknięcia eskalacji konfliktu na początku miesiąca w Seulu zorganizowano kilka spotkań roboczych, w których udział wzięli przedstawiciele ministerstw spraw zagranicznych obu państw. Władze Korei Południowej zaproponowały powołanie fundacji, która miałaby wypłacać odszkodowania dla poszkodowanych. Rząd w Tokio odrzucił ten pomysł. Temat odszkodowań nie został poruszony na poziomie szefów rządów podczas szczytu G20. Szefowie MSZ obu krajów zgodzili się kontynuować rozmowy i monitorować rozwój sytuacji.

13 grudnia: japońskie Ministerstwo Obrony zapowiada budowę „wielowymiarowego” systemu bezpieczeństwa. Ministerstwo Obrony przedstawiło plan budowy „wielowymiarowego” systemu bezpieczeństwa obejmującego zdolności cybernetyczne i aktywność w przestrzeni kosmicznej.

Zmiany mają doprowadzić do utworzenia efektywnej siły obronnej, zdolnej do przeprowadzania „elastycznych i strategicznych działań” zarówno w czasach pokoju, jak i w sytuacjach kryzysowych. Siły Samoobrony mają uzyskać zdolność oddziaływania w sytuacjach zagrożenia hybrydowego. Zdaniem premiera Abe reforma ma doprowadzić do utworzenia nowych jednostek, których kompetencje i zdolności oddziaływania wykraczają poza tradycyjny podział Sił Samoobrony na jednostki lądowe, morskie i powietrzne. W ramach zmian ma zostać utworzona nowa niezależna jednostka, odpowiedzialna za cyberbezpieczeństwo oraz transport morski. Na podstawie nowych wytycznych Ministerstwa Obrony, rząd ma zatwierdzić średniookresową strategię bezpieczeństwa.

14 grudnia: prace nad relokacją bazy wojskowej Futenma wchodzą w decydującą fazę. Pomimo opozycji ze strony gubernatora Tamakiego Denny'ego władze w Tokio kontynuują prace nad przeniesieniem bazy wojskowej Futenma do miasta Nago. Prace weszły w nieodwracalną fazę odzyskiwania ziemi pod budowę bazy z dna morskiego. Gubernator Okinawy skrytykował nieustępliwość rządu, który jego zdaniem nie bierze pod uwagę dobra społeczności lokalnej. W połowie lutego na wyspie zostanie przeprowadzone lokalne referendum na temat relokacji bazy.

14 grudnia: południowokoreański sąd apelacyjny podtrzymuje wyrok skazujący japońskie firmy za korzystanie z przymusowej siły roboczej. Sąd apelacyjny w mieście Gwangju podtrzymał wyrok nakazujący firmie Mitsubishi Heavy Industries Ltd. wypłatę odszkodowań za przymusową pracę w okresie japońskich rządów kolonialnych. Wyrok jest zgodny z decyzją Sądu Najwyższego, który uznał że prawo poszkodowanych do dochodzenia roszczeń nie ustało w wyniku podpisania porozumienia o wznowieniu relacji dyplomatycznych pomiędzy Koreą Południową a Japonią w roku 1965. Firma Mitsubishi Heavy ma wypłacić odszkodowania w wysokości 109 000 USD. Prezydent Korei Moon Jae-in wezwał do otwarcia dialogu zmierzającego do rozwiązania sporu.

17 grudnia: niskie poparcie dla działań rządu premiera Abe. 55% osób biorących udział w badaniu opinii publicznej przeprowadzonym przez Mainichi Shimbun nie popiera zmian w prawie imigracyjnym. Tylko 30% ankietowanych popiera wprowadzenie nowych wiz pracowniczych w kwietniu 2019 r. 56% ankietowanych nie popiera decyzji o kontynuowaniu prac zmierzających do przeniesienia bazy wojskowej Futenma do miasta Nago, przy czym tylko 27% respondentów wyraziło aprobatę dla tego projektu. Ogólne poparcie dla gabinetu Abe Shinzō wyniosło 37%, podczas gdy 40% ankietowanych nie jest zadowolonych z obecnego rządu. Niezadowolenie japońskich obywateli z działań gabinetu nieznacznie wzrosło w porównaniu z poprzednimi badaniami.

19 grudnia: Japonia protestuje przeciwko budowie rosyjskich baraków wojskowych na spornych wyspach. Po tym jak ministrowie spraw zagranicznych Rosji i Japonii otworzyli dialog dotyczący podpisania traktatu pokojowego, japońskie MSZ protestuje w związku z budową budynków o przeznaczeniu wojskowym na spornych Kurylach Południowych. Rosyjska armia postawiła pięć baraków na wyspach Kunaszyr i Etorup, które mają zostać zasiedlone przez żołnierzy w styczniu.

20 grudnia: Japonia naciska na przedstawienie stanowiska rządu Korei Południowej w sprawie wyroków dla japońskich firm. Podczas przemówienia dotyczącego priorytetów japońskiej polityki zagranicznej minister spraw zagranicznych Kōno Tarō stwierdził, że spór o odszkodowania za przymusową pracę jest wyrazem pogarszających się relacji z Koreą Południową. Japońskie MSZ oczekuje, od rządu w Seulu podjęcia kroków zmierzających do utrzymania porozumienia o zadośćuczynieniu z roku 1965, które jest podstawą relacji dwustronnych pomiędzy sojusznikami.

21 grudnia: Władimir Putin zaniepokojony pracami nad nowym systemem obrony przeciwrakietowej. Prezydent Rosji ponownie wyraził zastrzeżenia dotyczące japońskich planów rozmieszczenia systemu obrony przeciwrakietowej „Egida” zakupionego od Stanów Zjednoczonych. Władimir Putin uzależnia sukces rozmów dotyczących podpisania traktatu pokojowego od przejrzystości japońskiej polityki obronnej. Jego zdaniem „Egida” nie jest systemem obronnym, lecz częścią potencjału militarnego Waszyngtonu. Rosyjski przywódca kwestionuje również niezależność wyspy Okinawa, na której pomimo sprzeciwu społeczności lokalnej wznowiono prace nad przeniesieniem bazy wojskowej.

21 grudnia: premier Abe zatwierdził rekordowy budżet. Japoński rząd po raz kolejny przyjął rekordowy budżet, którego wielkość wynosi ok. 913 miliardów USD. Zwiększenie wydatków jest związane z przyjęciem środków, mających przygotować gospodarkę do zbliżającej się podwyżki podatku VAT. Rząd planuje większe wydatki na opiekę społeczną i wsparcie sektora obronnego.

21 grudnia: japoński samolot Sił Samoobrony na celowniku południowokoreańskiego okrętu. Japońskie Ministerstwo Obrony poinformowało, że niszczyciel Korei Południowej namierzał przelatujący samolot patrolowy japońskich Sił Samoobrony za pomocą radaru kierowania ogniem. Minister obrony Iwaya Takeshi stwierdził, że zdarzenie mogło doprowadzić do sytuacji kryzysowej. Zdaniem niektórych przedstawicieli japońskiego MSZ podobna sytuacja nie może mieć miejsca w relacjach pomiędzy sojusznikami. Rząd w Tokio przekazał swoje obawy Korei Południowej wzywając do podjęcia stosownych działań. Koreańskie MSZ twierdzi, że władze w Tokio wysuwają

oskarżenia bez potwierdzenia faktów. Koreańskie Ministerstwo Obrony zaprzecza twierdząc, że niszczyciele wykorzystywały radar do poszukiwania północnokoreańskich jednostek. Pomimo zorganizowania dwugodzinnej telekonferencji przedstawiciele Ministerstw Obrony obu państw nie osiągnęli porozumienia.

21 grudnia: rezygnacja sekretarza obrony James'a Mattisa. Sekretarz Obrony Stanów Zjednoczonych James Mattis zrezygnował ze stanowiska, co może zostać odebrane jako utrudnienie w relacjach Waszyngtonu z sojusznikami w regionie Azji i Pacyfiku. Wśród przedstawicieli japońskiej administracji James Mattis był postrzegany jako człowiek posiadający głębokie zrozumienie sytuacji bezpieczeństwa w Azji Północno-Wschodniej.

26 grudnia: Japonia opuszcza Międzynarodową Komisję Wielorybnictwa. Sekretarz gabinetu Suga Yoshihide ogłosił wyjście Japonii z organizacji zajmującej się monitorowaniem wielorybnictwa i przedstawił plan wznowienia komercyjnych połowów wielorybów. Połowy wielorybów na japońskich wodach terytorialnych i w japońskiej wyłącznej strefie ekonomicznej mają zostać wznowione w lipcu. Decyzja została podjęta po tym jak organizacja odrzuciła wniosek japońskiego rządu o wznowienie połowów komercyjnych. Od momentu, gdy MKW zakazało komercyjnego połowu wielorybów w roku 1982 Japonia kontynuowała połowy pod hasłem odłowu w celach badawczych. Kwestia połowu wielorybów i rekinów, jest jedną z największych przyczyn międzynarodowej krytyki ekologicznej pod adresem Tokio.

29 grudnia: Ministerstwo Obrony udostępniło nagrania z namierzenia japońskiego samolotu przez okręt Korei Południowej. Japońskie Ministerstwo Obrony udostępniło [nagranie video](#) z incydentu namierzenia samolotu patrolowego Japońskich Sił Samoobrony przez niszczyciel Korei Południowej. Zdaniem japońskiego MO wideo pokazuje, że 20 grudnia japoński samolot był kilkakrotnie namierzany przez jednostki koreańskie. Władze w Seulu zaprzeczają oskarżeniom. Zdaniem japońskich mediów nagranie video nie jest wystarczającym dowodem na poparcie oskarżeń rządu w Tokio, ponieważ Ministerstwo nie udostępniło informacji o częstotliwości fal radarowych. Resort nie ma zamiaru udostępniać danych, które mogłyby doprowadzić do naruszenia bezpieczeństwa. Nagranie pokazuje jednak, że wbrew oskarżeniom koreańskiego Ministerstwa Obrony, japoński samolot nie leciał zbyt nisko.

30 grudnia: premier Abe liczy na rzeczową dyskusję z Władimirem Putinem na temat traktatu pokojowego. Premier Abe potwierdza dążenia do podpisania traktatu pokojowego z Rosją i liczy na rzeczowy dialog z Władimirem Putinem podczas wizyty w Rosji zaplanowanej na styczeń. Premier zaznaczył jednak, że

jego rząd nie uzyskał jeszcze zgody Stanów Zjednoczonych na utworzenie strefy zdemilitaryzowanej na wyspach, które mają wrócić do Japonii.

30 grudnia: Rosja rozważa zwiększenie obrony przeciwraкетowej na spornych wyspach. Dokument wewnętrzny opublikowany przez rząd w Moskwie pokazuje, że Rosja planuje rozmieszczenie dodatkowych systemów obrony przeciwraкетowej na Kurylach Południowych. Strategia zakłada wzmocnienie linii obronnej wokół Morza Ochockiego, przeciwdziałanie obecności militarnej Stanów Zjednoczonych oraz zagrożeniom ze strony Korei Północnej. Plan nie zakłada rozmieszczenia rakiet na wyspach Habomai i Szykotan, które mogą wrócić do Japonii, jeżeli tej uda się zawrzeć porozumienie z Rosją. Budowa systemu obronnego jest odpowiedzią na plany rozmieszczenia tarczy antyraкетowej Egida na terytorium Japonii.

II. JAPONIA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

6 grudnia: państwa EŚW inwestują w zakup robotyki. Według danych Międzynarodowej Federacji Robotyki region Europy Środkowo-Wschodniej kupuje coraz większą ilość robotów. Największą popularnością cieszą się roboty przemysłowe, które mają być odpowiedzią na rosnący problem z pozyskaniem siły roboczej. Na czele odbiorców stoją członkowie Grupy Wyszehradzkiej za wyjątkiem Słowacji. Średni roczny wzrost zamówień w sektorze robotyki wynosi około 30%. W roku 2017 wartość rynku przekroczyła 16 miliardów USD. To dobre informacje dla szwajcarskich, niemieckich i japońskich firm, które dostarczają największą ilość sprzętu do fabryk w regionie EŚW. Firma Yaskawa Electric Corporation jest w trakcie budowy nowej fabryki w Słoweni, która ma pokryć 75% zapotrzebowania z Afryki, Bliskiego Wschodu i Europy.

11 grudnia: Węgry i Japonia rozwijają badania nad muografią. Dzięki współpracy Uniwersytetu w Tokio, korporacji NEC, Instytutu Badań nad Energią Elektryczną oraz węgierskiego Centrum Badań Fizycznych Wignera w Tokio otwarto laboratorium NEWCUT, zajmujące się badaniami nad muografią. Muografia to technologia mapowania graficznego oparta na pomiarze promieniowania kosmicznego cząstek elementarnych – mionów. Muografia jest wykorzystywana do badania wnętrza wielkich struktur zarówno naturalnych, jak i stworzonych przez człowieka. Badania nad muografią mogą zrewolucjonizować takie dziedziny nauki jak geologia czy inżynieria strukturalna. Laboratorium ma opracować światowe standardy pomiarowe muografii.

13 grudnia: Wizyta w Polsce japońskiej delegacji Unii Międzyparlamentarnej w ramach COP24. W dniach 8-11 grudnia do Polski przyjechała japońska delegacja Unii Międzyparlamentarnej pod przewodnictwem posła Itō Shintarō. Delegacja wzięła udział w spotkaniu parlamentarnym w ramach konferencji klimatycznej COP24 w Katowicach. Członkowie delegacji odwiedzili również fabrykę firmy SumiRiko w Wolbromiu, produkującą części samochodowe.

19 grudnia: NIDEC zwiększy produkcję w regionie EŚW. W związku z napięciem handlowym pomiędzy Pekinem a Waszyngtonem firma NIDEC ma zamiar przenieść część produkcji sprzętów elektronicznych z Chin do fabryk w Meksyku

i Polsce. W naszym kraju będzie produkowana większa ilość elektrycznych silników trakcyjnych. Firma planuje podwojenie zysków ze sprzedaży silników do 200 miliardów jenów do roku 2025.

III. SYTUACJA GOSPODARCZA

6 grudnia: COP w Katowicach i wyzwania dla japońskiej strategii klimatycznej. Japońska delegacja na konferencji klimatycznej COP24 w Katowicach musiała zmierzyć się z niechęcią do rozwijania technologii opartych na spalaniu węgla. Japonia nie przedstawiła jeszcze strategii redukcji emisji do roku 2050 przewidzianej w Porozumieniu Paryskim. Jednym z promowanych przez rząd w Tokio rozwiązań, mających na celu ograniczenie emisji jest promocja wydajnych elektrociepłowni węglowych, opartych na technologii gazyfikacji węgla IGCC. Ministerstwo Gospodarki Handlu i Przemysłu aktywnie promuje eksport technologii węglowych również w regionie EŚW. Niestety rozwiązanie to nie zostało zaakceptowane przez większość sygnatariuszy porozumienia klimatycznego. Podczas szczytu w Katowicach japońska delegacja została skrytykowana za promowanie technologii węglowych.

6 grudnia: rząd planuje obniżenie dopłat FIT dla instalacji FV. Władze w Tokio podjęły działania zmierzające do zmniejszenia dopłat do instalacji fotowoltaicznych dla inwestycji, które nie zostały jeszcze uruchomione. Ministerstwo Gospodarki, Handlu i Przemysłu wprowadziło regulacje, mające zachęcić firmy energetyczne, które zostały zakwalifikowane do dopłat FIT od 2012 do 2014 roku do zakończenia inwestycji i przyłączenia instalacji do sieci do marca 2019 roku. Firmom, którym nie uda się dotrzymać terminu grozi obcięcie dofinansowania do 21 jednych za 1KWh (30-45% obniżki). Decyzja doprowadziła do zdecydowanego sprzeciwu japońskich firm energetycznych biorących udział w programie. Ministerstwo zgodziło się przesunąć termin przyłączenia instalacji do września 2019 roku dla projektów o mocy minimum 2MW. Proponowane obniżki są wyrazem rozczarowania ministerstwa niewielką ilością ukończonych projektów FV mimo dużego zainteresowania w fazie ubiegania się o objęcie programem.

6 grudnia: Japonia rezygnuje z planu budowy reaktora jądrowego w Turcji.

Rząd w Tokio oraz firma Mitsubishi Heavy Industries Ltd. zrezygnowały z planów eksportu energii nuklearnej do Turcji. Budowa elektrowni jądrowej w pobliżu miasta Synopa na wybrzeżu Morza Czarnego została odwołana z powodu znacznego wzrostu kosztów inwestycji. W roku 2013 premier Abe Shinzō i prezydent Recep Erdogan podpisali porozumienie o współpracy nuklearnej, którego efektem miało być powstanie pierwszej tureckiej elektrowni jądrowej. Po przeprowadzeniu wstępnych analiz okazało się, że koszty inwestycji mogą dwukrotnie przekroczyć wstępny budżet. W celu uniknięcia kompromitacji w styczniu do Turcji ma udać się japoński minister gospodarki Seko Hiroshige. Minister przedstawi plan nowego partnerstwa energetycznego, którego celem będzie budowa nowoczesnej elektrociepłowni węglowej o niskim poziomie emisji CO₂.

10 grudnia: Japonia wyklucza Huawei i ZTE z udziału w zamówieniach publicznych.

Po aresztowaniu Meng Wanzhou, CFO koncernu oraz oskarżeniach o działalność szpiegowską na rzecz Chin szereg sojuszników Stanów Zjednoczonych podjęło decyzję o nałożeniu sankcji na firmy Huawei i ZTE. Japoński rząd wydał wytyczne dla ministerstw, instytucji publicznych oraz Sił Samoobrony, na mocy których wykluczono chińskich dostawców telekomunikacyjnych z możliwości udziału w publicznych przetargach. Decyzja spotkała się z niezadowoleniem chińskiej ambasady w Tokio, która wysunęła oskarżenia o stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych w stosunku do chińskich podmiotów.

19 grudnia: Japonia nie zbuduje zderzacza linearnego. Japońska Rada Nauki wydała negatywną opinię na temat projektu budowy Międzynarodowego Zderzacza Linearnego (ILC) w prefekturach Iwate i Miyagi. Projekt zakładał budowę masywnej konstrukcji porównywalnej z Wielkim Zderzaczem Hadronów. Zdaniem Rady wysokie koszty inwestycji w wysokości około 800 miliardów jenów przewyższają potencjalne korzyści.

27 grudnia: rosnące koszty likwidacji infrastruktury jądrowej. Agencja Energetyki Atomowej wystąpiła o przyznanie 17 miliardów USD w celu likwidacji 79 obiektów związanych z badaniami i produkcją energii jądrowej. Agencja, która posiada 89 obiektów badawczych zakłada dalszy wzrost kosztów zamykania instalacji w wyniku podwyższenia standardów bezpieczeństwa po katastrofie elektrowni Fukushima I. Ponad połowa jednostek ma zostać zamknięta w przeciągu najbliższych 10 lat. Najbardziej kosztownym posunięciem będzie likwidacja instalacji przetwarzania paliwa nuklearnego w Tokai, prefektura Ibaraki oraz eksperymentalnego reaktora Monju. Agencja musi również pozbyć się 114 ton odpadów radioaktywnych.

28 grudnia: rząd zapowiada wprowadzenie bezpłatnych przedszkoli. Japoński rząd zatwierdził projekt ustawy wprowadzającej bezpłatną opiekę przedszkolną dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat. Ustawa ma wejść w życie w październiku 2019 roku. Następnym krokiem ma być zapewnienie bezpłatnej opieki w żłobkach dla dzieci do drugiego roku życia, pochodzących z rodzin o niskich dochodach. Studenci z biednych rodzin będą mogli liczyć na rządowe stypendia. Reformy mają zostać sfinansowane z podwyższenia podatku VAT zaplanowanego na październik 2019 roku.

KOMENTARZ

1. Doniesienia grudniowe zostały zdominowane przez dalsze pogorszenie relacji japońsko-koreańskich. Wyroki koreańskiego Sądu Najwyższego oraz sądów apelacyjnych, przyznające odszkodowania dla pracowników, wykorzystywanych przez japońskie przedsiębiorstwa w okresie rządów kolonialnych 1910 - 1945, wywołały głęboki konflikt na najwyższych szczeblach dyplomatycznych. Pomimo konsultacji telefonicznych na szczeblu ministrów spraw zagranicznych nie doszło do złagodzenia konfliktu, który rozlał się na kontakty parlamentarne. W dniu 14 grudnia do Seulu pojechała trzydziestoosobowa delegacja składająca się z członków japońskiej Izby Reprezentantów. Szef japońskiego rządu nie wysłał listu gratulacyjnego z okazji wspólnego zgromadzenia parlamentarzystów, co zdarza się bardzo rzadko. Podczas spotkania w Niebieskim Domu prezydent Moon Jae-in wezwał do otwarcia dialogu dotyczącego odszkodowań dla południowo-koreańskich pracowników. Prezydent podziela stanowisko Sądu Najwyższego, który stwierdził, że prawa jednostek do ubiegania się o odszkodowanie nie wygasły. Władze w Tokio obstają przy stanowisku, że kwestie reparacji i zadośćuczynienia zostały uregulowane przez podpisane w roku 1965 porozumienia o wznowieniu relacji dyplomatycznych. Premier Abe Shinzō i minister spraw zagranicznych Kōno Tarō wzywają władze w Seulu do zajęcia się sytuacją i zażegnania kryzysu. Stanowisko to zostało przedstawione przez przewodniczącego japońskiej delegacji parlamentarnej. Prezydent Moon Jae-in odmawia jednak zajęcia się sprawą powołując się na zasadę trójpodziału władzy w Korei Południowej i niezależność władzy sądowniczej. Japoński rząd rozpoczął również kampanię informacyjną mającą na celu wyjaśnienie japońskiego stanowiska. Na stronach japońskich ambasad pojawiły się [dokumenty](#) prezentujące postanowienia traktatu z roku 1965 i fakty dotyczące kwestii byłych robotników z Półwyspu Koreańskiego.
2. Konflikt pomiędzy Koreą Południową a Japonią jest również widoczny w relacjach wojskowych. Incydent na Morzu Japońskim, do którego doszło w połowie grudnia doprowadził do kolejnego poważnego kryzysu w relacjach dwustronnych.

Japońskie Ministerstwo Obrony oskarża Koreę Południową o spowodowanie sytuacji zagrożenia. Koreańskie MO odrzuca oskarżenia i domaga się przeprosin ze strony Tokio. Szybka eskalacja konfliktu pokazuje wysoki poziom napięcia w relacjach dwustronnych oraz brak możliwości lub niechęć do rozładowania napięcia pomiędzy administracją premiera Abe Shinzō i prezydenta Moona Jae-ina. Rządy Japonii i Korei Południowej nie wykazują inicjatywy w procesie konsultacji dwustronnych. Władze w Tokio zasłaniają się podpisanymi porozumieniami natomiast rząd w Seulu swoją biernością wydaje się dążyć do wykołejenia niekorzystnych mechanizmów w relacjach dwustronnych, takich jak porozumienie dotyczące kobiet pocieszycielek podpisane przez poprzednią administrację Park Geun-hye. Pogorszenie relacji japońsko-koreańskich i wzrost nastrojów nacjonalistycznych po obu stronach w dalszej perspektywie odbije się negatywnie na rozwoju relacji strategicznych, których oba państwa potrzebują w sytuacji zagrożenia ze strony Korei Północnej oraz rosnącej pozycji regionalnej Chin.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

